

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 2194/2022
25.08.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Катарине Манојловић Андрић, Јелице Бојанић Керкез и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Бојан Прекратић адвокат из ..., против тужене Основне школе „Јован Поповић“ из Чоке, коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Зрењанину, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1426/22 од 06.04.2022. године, у седници већа одржаној дана 25.08.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1426/22 од 06.04.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1426/22 од 06.04.2022. године и пресуда Основног суда у Кикинди - Судска јединица Нови Кнежевац П1 302/21 од 23.02.2022. године, тако што **СЕ ОДБИЈА** тужбени захтев којим је тужилца тражила да се обавезе тужена на исплату накнаде за исхрану у току рада у периоду од 01.05.2018. године до 31.05.2021. године у износу од 64.667,25 динара са законском затезном каматом од 23.11.2021. године и законске затезне камате обрачунате до 22.11.2021. године у износу од 12.256,00 динара, накнаде регреса за коришћење годишњег одмора у износу од 69.940,81 динар са законском затезном каматом од 23.11.2021. године и законске затезне камате обрачунате до 22.11.2021. године у износу од 13.355,45 динара, као и трошкова парничног поступка у износу од 57.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилца да на име трошкова целокупног поступка исплати туженој износ од 42.000,00 динара у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1426/22 од 06.04.2022. године, одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Кикинди - Судска јединица у Новом Кнежевцу П1 302/21 од 23.02.2022. године којом је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да за период од 01.05.2018. године до 31.05.2021. године исплати: на име накнаде за исхрану у току рада износ од 64.667,25 динара са законском

затезном каматом од 23.11.2021. године до исплате и затезну камату обрачунату до 22.11.2021. године у износу од 12.256,00 динара; на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 69.940,81 динар са законском затезном каматом од 23.11.2021. године до исплате и законску затезну камату обрачунату до 22.11.2021. године у износу од 13.355,45 динара; на име трошкова парничног поступка износ од 57.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је, због погрешне примене материјалног права, благовремено изјавила ревизију предвиђену чланом 404. ЗПП (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда, посебна ревизија тужене у овом спору је дозвољена ради уједначавања судске праксе по питању права запослених у јавним службама, којима се плате исплаћују у висини минималне зараде, на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, и усаглашавања са правним ставом који је усвојен на седници Грађанског одељења овог суда од 05.07.2022. године.

Из наведеног разлога, на основу одредбе члана 404. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је до 31.08.2018. године била запослена код тужене на радном месту ... са пуним радним временом, а од 01.09.2018. године са непуним радним временом у трајању од четири сата дневно. Тужена је у спорном периоду обрачунавала тужиљину зараду тако што је основицу множила са коефицијентом њеног радног места од 6,30 и по потреби допуњавала до износа минималне зараде. У обрачунским листама тужена није посебно исказивала накнаду за исхрану у току рада и регрес.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужена у обавези да исплати спорне накнаде јер исте нису садржане у минималној заради која је тужиљи исплаћивана на основу члана 111. Закона о раду. Висину тих накнада судови су утврдили вештачењем, према најповољнијим критеријумима у важећим колективним уговорима у Републици Србији, између осталог и Посебном колективном уговору за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије - у износу од 250,00 динара бруто на дневном нивоу накнаде за исхрану у току рада и у висини од 75% просечно исплаћене зараде по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном статистичком податку у претходној години за накнаду регреса за коришћење годишњег одмора.

По становишту Врховног касационог суда, основано се изјављеном ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник Републике Србије“ број 88/17 ... 129/21) прописано је да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник Републике Србије“ број 34/01 ... 86/19) прописан је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе. Одредбом члана 3. став 1. тог закона прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за Председника републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама Председника републике и Народне скупштине Републике Србије. Према одредби члана 4. став 1. наведеног закона, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, и садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 1. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. који се примењују на запослене у основном образовању.

Одредбом члана 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, поред осталог и за исхрану у току рада, ако послодавац то право није обезбедио на други начин и за регрес за коришћење годишњег одмора, при чему висина трошкова исхране у току рада мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није друкчије одређено (члан 2. став 2).

Посебан колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник Републике Србије“ број 21/15 и 27/22) одређује елементе за утврђивање плате, тако што прописује да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом, а уколико је основна плата запосленог која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата за пуно радно време и остварени стандардни учинак мања од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на наведени начин исплаћује се у висини минималне зараде (члан 20. став 1. и 2).

Тужилца је запослена у школи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате,

накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијерна примена Закона о раду прописана је само у случају када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, произилази да та одредба посебног закона искључује примену одредбе члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду, при чему и посебним колективним уговорима за запослене у јавним службама није предвиђено њихово право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. То право није предвиђено ни Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник Републике Србије“ број 21/2015), а важећим посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама утврђено је право запослених на исплату плате у висини минималне зараде, али не и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора запосленима који примају плату у висини минималне зараде. С`обзиром да је накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса у утуженом периоду тужиљи исплаћивана кроз коефицијент за обрачун њене плате, не припада јој право на додатну исплату накнаде ових трошкова коју потражује тужбом, без обзира на чињеницу да јој је плата исплаћивана у висини минималне зараде.

Следствено изложеном, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка, садржана у трећем ставу изреке, донета је на основу члана 165. став 2. у вези са члановима 153. став 1. и 154. ЗПП. Туженој су досуђени трошкови за састав одговора на тужбу у износу од 6.000,00 динара и састав жалбе и ревизије у износу од по 18.000,00 динара.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић